

Головний редактор:

Клименко А. П.,

ректор Чорноморського національного університету імені Петра Могили, д.т.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Президент Асоціації університетів України

Заступники головного редактора:

Федоренко В. Г.,

д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, академік УАН

Смелянов В. М.,

д.держ.упр., професор, директор Інституту державного управління Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Норд Г. А.,

к. е. н., професор, професор кафедри фінансів і кредиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Відповідальний секретар:

Кучеренко Г. Б.

Члени редакційної колегії:

Антонова А. В., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Бакуменко В. Д., д.держ.упр., професор, проректор з наукової роботи Академії муніципального управління

Бистряков І. К., д.е.н., професор, завідувач відділу ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»

Великий Ю. В., д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Гайдучук І. П., к.е.н., науковий співробітник науково-дослідної лабораторії менеджменту ФММ НТУУ «КПІ»

Горлачук В. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Дацій Н. В., д.держ.упр., доцент, професор кафедри Академії муніципального управління

Дацій О. І., д.е.н., професор, заслужений працівник освіти України

Денисенко М. П., д.е.н., професор, професор кафедри Київського національного університету технологій та дизайну

Анджей Стельмах, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних систем Університету імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Тадеуш Валлас, доктор політичних наук, професор, декан факультету політичних наук та журналістики Університету імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Джерзі Бабяк, доктор політичних наук, професор, заступник декана факультету політичних наук та журналістики Університету імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Івашова Л. М., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри Академії митної служби України

Кальниш Ю. Г., д.держ.упр., с.н.с., професор кафедри парламентаризму та політичного менеджменту Національної академії державного управління при президентові України

Коваль Г. В., д.держ.упр., завідувач кафедри, професор кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Кузьменко О. Б., д.е.н., професор, заступник декана Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Кураташвілі А. А., д.е.н., професор факультету Бізнестехнологій, Грузинський технічний університет (Тбілісі, Грузія), Академік і Віце-Президент Міжнародної Академії соціально-економічних наук, Міжнародної Академії політичного менеджменту, Міжнародної Академії Юридичних наук, дійсний член Нью-Йоркської Академії наук

Плеханов А. О., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри державної служби Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Савченко О. Ф., д.е.н., професор, професор кафедри Полтавського університету економіки та торгівлі

Сиченко В. В., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри Дніпровського державного аграрного університету

Сорока С. В., д.держ.упр., професор кафедри місцевого самоврядування, регіонального розвитку та політичної аналітики Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Сорока М. П., д.держ.упр., професор, народний депутат України

Федоренко С. В., доцент кафедри інформаційних систем і технологій ІПК ДСЗУ, академік академії будівництва України, к.т.н., доцент

Чорна А. О., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів оподаткування і підприємництва Вінницького інституту конструювання одягу та підприємництва

ІНВЕСТИЦІЇ:

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 21 листопад 2019 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.

Виходить 2 рази на місяць.

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з ЕКОНОМІКИ

(наказ Міністерства освіти і науки України

№ 747 від 13.07.2015)

ІНДЕКСАЦІЯ ВИДАННЯ В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ:

- Index Copernicus (IC);
- SIS;
- Google Scholar.

Свідоцтво КВ № 23727-13567ПП від 17.12.2018 року
ISSN 2306-6814

Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 223-26-28, 537-14-33

Тел./факс: (044) 458-10-73

E-mail: economy_2008@ukr.net

www.investplan.com.ua

Засновники:

Чорноморський національний університет імені Петра Могили, ТОВ "ДКС Центр"

Видавець:

ТОВ "ДКС Центр"

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили 14.11.19 р.

Підписано до друку 14.11.19 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 24,7.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 1411/2.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

Головний редактор:

Клименко А. П.,
ректор Чорноморського національного
університету імені Петра Могили, д.т.н.,
професор, Заслужений діяч науки і
техніки України, Президент Асоціації
університетів України

Заступники головного редактора:

Федоренко В. Г.,
д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки
України, академік УАН
Ємельянов В. М.,
д.держ.упр., професор, директор Інституту державного
управління Чорноморського національного
університету імені Петра Могили
Бистряков І. К.,
д.е.н., професор, завідувач відділу ДУ «Інститут
економіки природокористування та сталого роз-
витку НАН України»

Відповідальний секретар:

Кучеренко Г. Б.

Члени редакційної колегії:

Антонова А. В., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри обліку
і аудиту Чорноморського національного університету імені Пете-
ра Могили

Антонов А. В., д.держ.упр., доцент кафедри соціальної роботи,
управління і педагогіки Чорноморського національного універ-
ситету імені Петра Могили

Бакуменко В. Д., д.держ.упр., професор, проректор з наукової
роботи Академії муніципального управління

Беглиця В. П., д.держ.упр., доцент, проректор з наукової роботи
Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Великий Ю. В., д.е.н., професор Чорноморського національного
університету імені Петра Могили

Горлачук В. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри Чорномор-
ського національного університету імені Петра Могили

Дацій Н. В., д.держ.упр., доцент, професор кафедри Академії му-
ніципального управління

Дацій О. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри Академії
муніципального управління

Андрей Стельмах, доктор політичних наук, професор, завідую-
чий кафедрою політичних систем Університету імені Адама Міцке-
вича (м.Познань, Польща)

Тадеуш Валлас, доктор політичних наук, професор, декан факульте-
ту політичних наук та журналістики Університету імені Адама
Міцкевича (м. Познань, Польща)

Джерзі Бабяк, доктор політичних наук, професор, заступник де-
кану факультету політичних наук та журналістики Університету
імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Євтушенко О. Н., д.політ.н., професор, завідувач кафедри місце-
вого самоврядування, регіонального розвитку та політичної ана-
літики Чорноморського національного університету імені Пете-
ра Могили

Івашова А. М., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри Академії
митної служби України

Калюшич Ю. Г., д.держ.упр., с.н.с., професор кафедри парламен-
таризму та політичного менеджменту Національної академії дер-
жавного управління при президентові України

Коваль Г. В., д.держ.упр., завідувач кафедри, професор кафедри
соціальної роботи, управління і педагогіки Чорноморського на-
ціонального університету імені Петра Могили

Кузьменко О. Б., д.е.н., професор, заступник декана Чорномор-
ського національного університету імені Петра Могили

Кураташвілі А. А., д.е.н., професор факультету Бізнестехно-
логій, Грузинський технічний університет (Тбілісі, Грузія), Ака-
демік і Віце-Президент Міжнародної Академії соціально-еко-
номічних наук, Міжнародної Академії політичного менеджменту,
Міжнародної Академії Юридичних наук, дійсний член Нью-
Йоркської Академії наук

Міщенко К. С., к. н. з держ. упр., доцент кафедри публічного
управління та адміністрування Інституту підготовки кадрів
державної служби зайнятості України

Плеханов А. О., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри держав-
ної служби Чорноморського національного університету імені
Петра Могили

Савченко О. Ф., д.е.н., професор, професор кафедри Полтавського
університету економіки та торгівлі

Сиченко В. В., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри Дніпров-
ського державного аграрного університету

Сорока С. В., д.держ.упр., професор кафедри місцевого самовря-
дування, регіонального розвитку та політичної аналітики Чорно-
морського національного університету імені Петра Могили

Сорока М. П., д.держ.упр., професор, народний депутат України

Стоян О. Ю., д.держ.упр., в.о. завідувача кафедри, доцент
кафедри менеджменту Чорноморського національного
університету імені Петра Могили

ІНВЕСТИЦІЇ:

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 21 листопад 2019 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.

Виходить 2 рази на місяць.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

*Журнал включено до переліку наукових фахових
видань України, в яких можуть публікуватися
результати дисертаційних робіт на здобуття
наукових ступенів доктора і кандидата наук з*

ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

(наказ Міністерства освіти і науки України

№ 1528 від 29.12.2014)

ІНДЕКСАЦІЯ ВИДАННЯ В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ:

- Index Copernicus (IC);
- SIS;
- Google Scholar.

Свідоцтво КВ № 23727-13567ПП від 17.12.2018 року
ISSN 2306-6814

Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 223-26-28, 537-14-33

Тел./факс: (044) 458-10-73

E-mail: economy_2008@ukr.net

www.investplan.com.ua

Засновники:

*Чорноморський національний університет
імені Петра Могили,*

ТОВ "ДКС Центр"

Видавець:

ТОВ "ДКС Центр"

Передрукування дозволяється лише за згодою
редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть
автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів
публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе
відповідальність рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Чорноморського
національного університету
імені Петра Могили 14.11.19 р.

Підписано до друку 14.11.19 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 24,7.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 1411/2.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

© ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД, 2018

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 21 листопад 2019 р.

У НОМЕРІ:

Економічна наука

Сьомкіна Т. В., Згурська О. М.

Формування інноваційного ресурсно-компетенційного потенціалу диверсифікації підприємств 5

Мельник Л. Ю., Радзівський О. І.

Діяльність економічної системи регіонів як центрів розвитку сільських територій 10

Лазебник Ю. О., Корепанов О. С., Хабалиць Д. А.

Оцінка диференціації розвитку підприємств сільського господарства за регіонами України 15

Халатур С. М., Махия Д. В.

Удосконалення управління фінансовими ресурсами сільськогосподарського підприємства 21

Костишко Л. А., Євтушенко М. В.

Фінансова стійкість корпоративних підприємств у категоріях економіко-вартісного тяжіння показників 28

Онищенко В. П.

Елімінування прибутку з внутрішньогрупових операцій при консолідації фінансової звітності методом середнього відсотка 34

Опенько І. А.

Інституціональні передумови ефективного використання та охорони земель лісгосподарського призначення 39

Колеснік Я. В., Мажара А. В.

Роль управління фінансовими ресурсами в процесі підвищення прибутковості сільськогосподарського підприємства 49

Паламаренко Я. В.

Сучасний стан та перспективи розвитку біогазової галузі України 54

Хеллаєр Марк

Лібералізація торгівлі: теорія, прогнозування наслідків впровадження та практичні реалії 63

Бірюков Є. І.

Ресурсний потенціал підприємств електроенергетики та особливості його ефективного використання 71

Снеткова А. В.

Інвестиції у необоротні активи підприємств олійно-жирової промисловості України: динаміка, проблеми та перспективи 75

Державне управління

Сальнікова О. Ф., Кушнір В. О., Чернобай О. Ю.

Розбудова системи стратегічних комунікацій: досвід НАТО 84

Акімов О. О.

Системогенезний підхід до здійснення державно-управлінської діяльності в Україні: проблеми формування 90

Усаченко О. О.

Формування системи фінансових правовідносин у сфері оборонної промисловості 96

Білозір О. В.

Форми та інструменти державної соціальної політики 100

Перестюк І. М., Мельник М. М.

Особливості механізму оподаткування об'єктів житлової нерухомості в Україні 105

Тілікіна Н. В.

Національні показники становища молоді як інструмент моніторингу й оцінки ефективності реалізації молодіжної політики в Україні 111

Барзилович А. Д.

Принципи та функції державного регулювання ринку медичних послуг — теоретичний аспект 122

Александров О. В.

Взаємозв'язок ефективності формування організаційних засад інформаційно-аналітичної діяльності та зростання якості публічного управління: світовий досвід 127

Березін М. Ю.

Основні принципи забезпечення охорони громадського порядку в сучасних умовах криміногенних загроз 132

Біляєв Я. М.

Аналіз грантових програм Європейського Союзу, що сприяють соціальній мобільності молоді 137

Прав Р. Ю.

Роль механізму державно-приватного партнерства у розвитку кібербезпеки України на сучасному етапі 143

INVESTYTSIYI: PRAKTYKA TA DOSVID

№ 21 / 2019

CONTENTS:

Economy

Semkina T., Zgurska O.

FORMATION THE INNOVATIVE RESOURCE POTENTIAL OF DIVERSIFICATION ENTERPRISES 5

Melnik L., Radzievskii O.

ACTIVITIES OF ECONOMIC SYSTEM OF REGIONS AS CENTERS OF RURAL DEVELOPMENT 10

Lazebnik Iu., Korepanov O., Khavalyts D.

ASSESSMENT OF THE DIFFERENTIATION OF AGRICULTURAL ENTERPRISE DEVELOPMENT BY REGIONS OF UKRAINE 15

Khalatur S., Makhynia D.

IMPROVEMENT OF FINANCIAL RESOURCES MANAGEMENT IN AGRICULTURAL ENTERPRISE 21

Kostyrko L., Yevtushenko M.

FINANCIAL STABILITY OF CORPORATE ENTERPRISES IN THE CATEGORY OF ECONOMICALLY VALUABLE GRAVITY 28

Onyschenko V.

ELIMINATION OF PROFIT FROM INTRA-GROUP TRANSACTIONS IN CONSOLIDATION OF FINANCIAL STATEMENTS BY THE AVERAGE PERCENT METHOD 34

Openko I.

INSTITUTIONAL PREREQUISITES FOR EFFICIENT USE AND PROTECTION OF LAND FOREST PURPOSE 39

Kolesnik Ya., Mazhara A.

THE ROLE OF FINANCIAL RESOURCES MANAGEMENT IN THE PROCESS OF INCREASING THE PROFITABILITY OF THE AGRICULTURAL ENTERPRISE 49

Palamarenko Y.

THE CURRENT SITUATION AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF THE BIOGASE INDUSTRY OF UKRAINE 54

Hellyer Mark

TRADE LIBERALIZATION: THEORY, PREDICTING THE CONSEQUENCES OF IMPLEMENTATION AND PRACTICAL REALITIES 63

Biriukov Ie.

RESOURCES POTENTIAL OF ELECTRIC POWER ENTERPRISES AND THE FEATURES OF ITS EFFECTIVE USE 71

Snetkova A.

INVESTMENTS IN NON-CURRENT ASSETS OF UKRANIAN'S SUNFLOWER OIL AND FATS COMPANIES: DYNAMICS, PROBLEMS AND PROSPECTS 75

Public administration

Salnikova O., Kushnir V., Chernobai O.

STRATEGIC COMMUNICATION SYSTEM DEVELOPMENT: NATO EXPERIENCE 84

Akimov O.

SYSTEM-GENESIS APPROACH TO THE IMPLEMENTATION OF PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE: PROBLEMS OF FORMATION 90

Usachenko O.

FORMATION OF THE SYSTEM OF FINANCIAL LEGAL RELATIONS IN THE DEFENSE INDUSTRY 96

Bilozir O.

FORMS AND INSTRUMENTS OF THE STATE SOCIAL POLICY 100

Perestyuk I., Melnyk M.

FEATURES OF TAXATION MECHANISM OF RESIDENTIAL PROPERTY OBJECTS IN UKRAINE 105

Tylikina N.

THE NATIONAL INDICATORS OF YOUTH CONDITION AS A TOOL FOR MONITORING AND EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF YOUTH POLICY IMPLEMENTATION IN UKRAINE 111

Barzylovykh A.

PRINCIPLES AND FUNCTIONS OF STATE REGULATION OF THE MEDICAL SERVICES MARKET — THEORETICAL ASPECT 122

Aleksandrov A.

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE EFFECTIVENESS OF ORGANIZATIONAL FOUNDATIONS OF INFORMATION AND ANALYTICAL ACTIVITIES AND GROWTH OF QUALITY OF PUBLIC ADMINISTRATION 127

Berezin M.

BASIC PRINCIPLES OF PROVIDING THE PROTECTION OF PUBLIC ORDER IN CURRENT CONDITIONS OF CRIMINAL THREATS 132

Bilyaev Y.

ANALYSIS OF EUROPEAN UNION GRANTS PROGRAMS TO PROMOTE YOUTH SOCIAL MOBILITY 137

Prav R.

THE ROLE OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP MECHANISM IN THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S CYBER SECURITY AT THE CURRENT STAGE 143

О. О. Акімов,
к. держ. упр., доцент, Заслужений економіст України, начальник відділу правового
забезпечення, Національна служба посередництва і примирення
ORCID ID: 0000-0002-9557-2276

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.21.90

СИСТЕМОГЕНЕЗНИЙ ПІДХІД ДО ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНО- УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ

O. Akimov,
PhD in Public Administration, Associate professor, Honored Economist
of Ukraine, Head of the legal department, National Mediation and Conciliation Service

SYSTEM-GENESIS APPROACH TO THE IMPLEMENTATION OF PUBLIC ADMINISTRATION
IN UKRAINE: PROBLEMS OF FORMATION

У статті здійснено обґрунтування системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності. Проаналізовано теоретичні та інституційні передумови застосування системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності, зокрема в частині виявлення формуючих чинників.

Визначено, що системогенезний підхід до державно-управлінської діяльності доцільно застосовувати комплексно як у контексті здійснення державно-управлінської діяльності, так і до її складових елементів. Передумовами до дослідження системогенезного підходу як підходу розвитку, еволюції основних складових її елементів визначено дослідження таких елементів: державно-службова діяльність (професійна діяльність державних службовців), державно-інституційна діяльність (діяльність органів державної влади). Щодо напряму дослідження державно-службової діяльності запропоновано розкрити професіоналізацію загалом державної служби, професійну компетентність державних службовців, формування специфічного комплексу функцій і професійних стандартів; інституціоналізацію трудових відносин у сфері державної служби; розвиток інститутів індивідуальної професіоналізації тощо.

Виявлено проблемні питання формування системогенезного підходу до здійснення державно-управлінської діяльності у гносеологічному аспекті. Запропоновано можливості застосування окремих методів дослідження державно-управлінської діяльності як системного утворення.

The article substantiates the systemogenetic approach to public administration. The theoretical and institutional prerequisites for the application of a systemogenetic approach to public administration are analyzed, in particular with regard to the identification of formative factors.

Indeed, the processes of development of public administration, its main parts, their interaction are in a constant evolutionary process, cause scientific interest of scientists in various industries. Public administration is multifaceted in its manifestations. Its main engines are human resources, institutions, knowledge, information, technical means that form a complex system education. Undoubtedly, such a complex systemic education cannot be in a static state; therefore, it is characterized by development, evolutionary changes, the study of which will reveal the most effective directions for the implementation of public administration.

Therefore, the systematization of public administration should be considered in the context of such formative factors as: legal factors; functional factors; organizational factors; institutional factors; competency factors; motivational factors; psychological factors. Since the subject of the concept of systemogenesis is government management, the interaction in it will occur between its

elements, namely: processes, conditions, prerequisites for their occurrence, mechanisms, methods, resources and ways to ensure the implementation of government management activity; as well as between the structural elements themselves (subsystems, individual constituent elements).

As a result of the study, it was determined that the system-genesis approach to public administration is advisable to be applied in a comprehensive manner, both in the context of public administration and to its constituent elements. The prerequisites for the study of the systemic genesis approach as an approach to the development, evolution of its main components are studies of such elements as: public service activities (professional activities of public servants), state and institutional activities (activities of public authorities). Regarding the direction of the study of public service activities, it is proposed to disclose the professionalization of the public service as a whole, the professional competence of civil servants, the formation of a specific set of functions and professional standards; institutionalization of labor relations in the field of public service; development of institutions of individual professionalization and the like.

In addition, the problematic issues of the formation of a systemogenetic approach to the implementation of state management activities in the epistemological aspect are identified. The possibilities of using individual research methods of public administration as a system of education are proposed.

Ключові слова: державно-управлінська діяльність, системогенез, публічне управління, державне управління, державна служба.

Key words: public administration, systemogenesis, public administration, public administration, public service.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Процеси розвитку державного управління, його основних елементів, їх взаємодія знаходяться у постійному еволюційному процесі, викликають науковий інтерес вчених різних галузей. Державно-управлінська діяльність багатогранна за своїми проявами. Її основними рушіями є людські ресурси, інституції, знання, інформація, технічні засоби, які утворюють складне системне утворення. Без сумніву, таке складне системне утворення не може перебувати у статичному стані, тому йому притаманні розвиток, еволюційні зміни, дослідження яких виявлять напрями ефективного здійснення державного управління.

Систематизацію державно-управлінської діяльності доцільно розглядати в контексті таких формуючих чинників: правові чинники; функціональні чинники; організаційні чинники; інституційні чинники; компетентнісні чинники; мотиваційні чинники; психологічні чинники. Оскільки предметом концепту системогенезу виступає державно-управлінська діяльність, то взаємодія у ній відбуватиметься між її елементами, а саме: процесами, станами, передумовами до їх виникнення, механізмами, методами, ресурсами та способами забезпечення здійснення державно-управлінської діяльності; а також між самими структурними елементами (підсистемами, окремими складовими елементами).

Отже, проблема виокремлення та подальшого розвитку системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності, порядку організації органів державної влади обумовлена: відсутністю концептуальних засад системогенезного розвитку державно-управлінської діяльності; відсутністю врахування системогенезних аспектів розвитку загалом публічного управління, у тому числі і державного управління; розвитком вітчизняної практики здійснення державної служби, професійної діяльності державних службовців у системогенезному вимірі; відсутністю систематизованих, комплексних дослідження щодо проблематики застосування системогенезного підходу до публічного управління загалом, і до державного управління зокрема.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми державно-управлінської діяльності розглядаються з використанням як наукових праць вчених-адміністративістів, так і представників науки управління, конституційного, трудового, інших галузей права. Розвиток основних теоретичних положень щодо основних складових публічного управління як системного утворення характеризують сутність та зміст поняття системогенезу як еволюційного рушія їх функціонування.

Дослідники приділяють увагу різним поняттям, які формують цілісне утворення державно-управлінської діяльності. Проблематиці залучення системного підхо-

ду до проблем функціонування та розвитку державної служби та її складових присвячено праці вітчизняних дослідників: О.В. Антонової, С.А. Дубенко, В.Ю. Захарченка, С.В. Загороднюка, Н.А. Липовської, В.Я. Малиновського, Т.В. Мотренка, Н.Р. Нижник, О.Ю. Оболенського, В.М. Олуйка, Т.І. Пахомової, Л.А. Пашко, М.І. Рудакевич, А.С. Сіцінського, С.М. Серьогіна, Ю.П. Сурміна та ін. Теоретичною основою та аналізом практики реалізації основних аспектів державно-службової діяльності займалися такі вчені: В.Б. Авер'янов, Г.В. Атамчук, Л.Р. Біла, К.С. Бельський, І.П. Голосніченко, В.М. Горшеньов, І.Є. Данильєва, Є.В. Додін, М.І. Іншин, Д.П. Калаянов, Р.А. Калюжний, І.Б. Коліушко, В.К. Колпаков, В.Р. Кравець, О.Д. Крупчан, Є.Б. Кубко, Б.М. Лазарєв, В.К. Малиновський, В.М. Манохін, Т.В. Мотренко, В.Ф. Опришко, Р.С. Павловський, І.М. Пахомов, О.В. Петришин, Г.І. Петров, О.П. Рябченко, Ю.М. Старілова, В.М. Шаповал, Ю.С. Шемшученко, Л.С. Явич, О.М. Якуба, Ц.А. Ямпольська, М.К. Якимчук та ін. Питання формування та реалізації інституційності суб'єктів здійснення державно-управлінської діяльності розкриті у працях сучасних дослідників вітчизняної науки — В. Авер'янова, Е. Афоніна, С. Вирового, І. Грицяка, В. Малиновського, О. Оболенського, Г. Ситника та ін.; закордонної науки — В. Парсонса, Г. Колбеча, А. Сміта, Дж. Мілла, В. Данна, Л. Пала, П. Брауна, Л. Ганна та ін. Більш предметно проблематика розвитку системогенезу у публічному управлінні виокремлена у доробку Липовської Н.А., яка зазначає, що для життєдіяльності соціальної системи однаково важливі й управління, і самоорганізація, які є двома сторонами процесу системогенезу [1]. Запропонована авторська розробка концепту системогенезу до всіх елементів системи професійної діяльності державних службовців, в якій застосовано системний підхід як до психологічних, так і соціальних аспектів їх професійної діяльності [2].

Проблематику застосування системогенезного підходу виявлено і до окремих елементів державно-управлінської діяльності. До прикладу, складним та багатоаспектним є поняття посади державної служби, яке за своїм змістом, наповненням, характеристиками, місцем у системі державної служби та іншими особливостями вчені розкривають за допомогою різноманітних методологічних підходів. Функціональний підхід до посади державної служби можна вважати частиною більш широкого системогенезного підходу по вивченню цього поняття [3]. Дослідниками визначено на основі аналізу історичної традиції процеси становлення і функціонування систем державного управління окремих зарубіжних держав, принципи взаємодії складових такої системи та їх взаємозалежності [4], що дозволяє розкрити етапи розвитку державного управління, виявити системогенезний аспект його функціонування.

НЕ ВИРІШЕНІ РАНІШЕ ЧАСТИНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Загальною проблемою залишаються процеси систематизації у державному управлінні. Частинами цієї загальної проблеми, які потребують вирішення, є вибір формуючих критеріїв у державно-управлінській діяльності, взаємозв'язки складових елементів державно-

управлінської діяльності, формування визначальних факторів розвитку професійної діяльності державних службовців та органів державної влади. Формування концепту системогенезу державно-управлінської діяльності дозволяє систематизувати складові системи державно-управлінської діяльності, виявити їх особливості, встановити взаємозв'язки, розкрити розвиток, підвищувати ефективність державно-управлінської діяльності.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті — обґрунтувати системогенезний підхід до державно-управлінської діяльності. Об'єктом дослідження є державно-управлінська діяльність. Предметом дослідження є виявлення проблем формування системогенезного підходу до здійснення державно-управлінської діяльності.

Для цього поставлені такі завдання:

- виявити передумови застосування системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності;
- виявити проблеми формування системогенезного підходу до здійснення державно-управлінської діяльності у гносеологічному аспекті;
- окреслити методологічні проблеми дослідження та можливості застосування окремих методів дослідження до системогенезного підходу державно-управлінської діяльності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Системогенезний підхід доцільно застосовувати комплексно як у контексті здійснення державно-управлінської діяльності, так і до її складових елементів, серед яких основними є: державно-службова діяльність (професійна діяльність державних службовців), державно-інституційна діяльність (діяльність органів державної влади). З позиції такого складового елемента державно-управлінської діяльності, як державно-службова діяльність доцільно розкрити професіоналізацію загалом державної служби, професійну компетентність державних службовців, формування специфічного комплексу функцій і професійних стандартів; інституціоналізацію трудових відносин у сфері державної служби; розвиток інститутів індивідуальної професіоналізації тощо. Формування та розвиток професійної діяльності державних службовців як системного утворення потребує як наукового вивчення, зокрема у контексті методологічного забезпечення, так і ефективної реалізації. У роботі заявлений підхід базується на понятті системогенезу (генезис у перекладі з грец. — походження, виникнення) як процесу зародження та розвитку, еволюції систем від нижчих форм до вищих, тлумаченні етапів цієї еволюції [5].

Інституційний аспект здійснення державно-управлінської діяльності сфокусований на діяльність суб'єктів системи державного управління, формування їх організаційного, статусного, нормативно-правового навантаження [12]. Адже відомо, що система державного

управління — складне поняття, змістове наповнення якого зводиться до таких основних елементів [6]:

а) суб'єкти управління, тобто органи виконавчої влади;

б) об'єкти управління, тобто сфери та галузі суспільного життя, що перебувають під організуючим впливом держави,

в) управлінська діяльність, тобто певного роду суспільні, через які реалізуються численні прямі та зворотні зв'язки між суб'єктами і об'єктами управління [13].

Для формування нормативно-правової основи розвитку децентралізації, що створює передумови для визначення та розвитку державно-управлінської діяльності у територіальному та функціональному аспектах науковці та практики виокремлюють основні критерії:

— територіальні критерії (запровадження трирівневої системи адміністративно-територіального устрою — регіон, район, громада; визначення громади як адміністративно-територіальної одиниці, що включає один або декілька населених пунктів);

— функціональні критерії (передача функцій виконавчої влади від місцевих державних адміністрацій виконавчим органам відповідного рівня; розподіл повноважень за принципом субсидіарності; розмежування фінансових ресурсів).

— інституціональні критерії (наявність законодавчо закріпленого статусу суб'єктів державно-управлінської діяльності; створення інституційної структури публічного управління) [7].

Системогенезний підхід до державно-управлінської діяльності спрямований на вивчення, визначення та можливість застосування певного наукового та практичного інструментарію до розвитку державно-управлінської діяльності, у тому числі її складових елементів. Тому проблематика дослідження направлена у таких напрямках як:

— обґрунтування системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності;

— розробка науково-методологічного забезпечення системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності;

— визначення інституційності, суб'єктності, об'єктності, компетенцій у процесах розвитку державно-управлінської діяльності;

— визначення взаємозв'язків формуючих елементів здійснення державно-управлінської діяльності.

У площині розвитку складних систем беззаперечним є факт наявності та розвитку елементів системи, які по суті своїй являються теж системами. Тому органи виконавчої влади, об'єкти управління як елементи системи державного управління є підсистемою системи державного управління [9]. Організаційно-структурна, нормативно-правова, теоретико-методологічна на інші форми забезпечення їх діяльності перебувають у постійному розвитку та еволюції, які здійснюють відповідні впливи на діяльність органів виконавчої влади. Аналіз суспільних процесів, пов'язаних зі здійсненням державного управління вказує на можливість застосування системогенезного підходу до цієї сфери [10; 11].

Варто наголосити на тому, що зазначена проблематика торкається не лише здійснення державно-управ-

лінської діяльності, а й загалом сфери публічної служби. Карпа М.І. у статті "Основні складові публічної служби: тенденції розвитку" (2009 р.) наголошує на актуальності питань теоретико-методологічного переосмислення деяких напрямків владно-управлінських відносин. Зокрема зазначена необхідність визначення місця публічної влади у побудові нових взаємовідносин між суспільством та владою, що дозволить чітко формувати публічну адміністрацію та інші її складові. Також введення нових понять приводить до виникнення методологічних проблем, термінологічної плутанини, дублювання чи нашарування функцій та відповідальності окремих елементів, що створює конфлікт інтересів, наслідком чого є пошук нових механізмів інституційного та процедурного врегулювання [8].

У методологічному забезпеченні розробки заявленої проблематики доцільним видається використання комплексу загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, що дозволило б забезпечити всебічне вивчення проблеми та отримання достовірних висновків та результатів. Основними методами дослідження визначено комплексний, оскільки з позиції вивчення системогенезного підходу як наукового дослідження використано як методологію наукових досліджень, так і методологію практичної діяльності. У контексті використання методології наукового дослідження доцільно сформуванню систему способів наукового дослідження системогенезного підходу у теорії публічного управління, а у контексті використання методології практичної діяльності — систему способів організацій та здійснення практичної діяльності щодо визначення, закріплення та практичної реалізації державно-управлінської діяльності.

Для формування системи способів наукового дослідження системогенезного підходу у теорії державного управління використано трирівневу схему методології наукових досліджень — філософська методологія, загальнонаукова та спеціальна методологія. Використання філософської методології сприяло вивченню загальних передумов і шляхів досягнення отримання знання. Результатом застосування філософської методології системогенезного підходу є розробка світоглядних орієнтацій, визначення загальних шляхів рокування системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності. Слід виокремити методологічну проблему формування на затвердження принципів системогенезного підходу, здійснення їх наукового та практичного розкриття, адже принципи визначають базові основи діяльності, напрями здійснення діяльності. Загальнонаукова методологія дозволить використати універсальні методологічні засоби, відпрацьовані на багатьох галузях науки. Ця методологія дає загальний інструментарій для розкриття системогенезного підходу. Конкретнонаукова методологія характеризується високоспеціалізованими характеристиками, здебільшого регламентційним характером. Іншою її особливістю є визначення у нормативному полі, що створює умови для безпосередньої регламентації пізнавального процесу. Тобто у визначенні методології пізнання системогенезного підходу використовується спеціально-методологічна основа політології, державного управління, публічного управління, соціології, психології, теорії держави та

права, адміністративного право, теорії соціального управління тощо.

У роботі використано системний підхід як напрям методології наукового пізнання, базовою характеристикою якого є розгляд об'єктів як систем. Залучення системного підходу до дослідження системогенезних аспектів у становленні та розвитку державної служби забезпечило систематизацію функціональних, соціально-психологічних, психогенних, комунікаційних та інших аспектів, що проявляються у процесах здійснення державно-управлінської діяльності як окремої системи. Структурний аналіз складових державно-управлінської діяльності дозволив визначити відношення та зв'язки між основними складовими, з'ясувати суб'єктно-об'єктний склад державно-управлінської діяльності, виокремити розвиток окремих як складових системи, так і загалом державно-управлінської діяльності. Найбільш проявляються у компетенційному контексті зв'язки управління між суб'єктами та функціональні зв'язки.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

На підставі здійсненого дослідження відповідно до поставлених мети та завдань можна зробити такі висновки:

1. Передумовами застосування системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності визначено функціонування публічного управління як системного складного утворення; виявлення взаємозв'язків між елементами таких системних утворень, як публічне управління, державне управління, публічна служба, державна служба.

Визначено, що системогенезний підхід до державно-управлінської діяльності доцільно застосовувати комплексно як у контексті здійснення державно-управлінської діяльності, так і до її складових елементів. Передумовами до дослідження системогенезного підходу як підходу розвитку, еволюції основних складових її елементів визначено дослідження таких елементів: державно-службова діяльність (професійна діяльність державних службовців), державно-інституційна діяльність (діяльність органів державної влади). Щодо напрямку дослідження державно-службової діяльності запропоновано розкрити професіоналізацію загалом державної служби, професійну компетентність державних службовців, формування специфічного комплексу функцій і професійних стандартів; інституціоналізацію трудових відносин у сфері державної служби; розвиток інститутів індивідуальної професіоналізації тощо.

2. Формування та розвиток професійної діяльності державних службовців як системного утворення потребує як наукового вивчення, зокрема у контексті методологічного забезпечення, так і ефективної реалізації. Проблеми формування системогенезного підходу до здійснення державно-управлінської діяльності у гносеологічному аспекті можна окреслити як:

— науково-методологічне забезпечення системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності, зокрема питання розробки основних принципів, мети, об'єктної та суб'єктної складових;

— виявлення основних напрямів застосування системогенезного підходу до державно-управлінської діяльності;

— вивчення впливу зарубіжного досвіду вивчення системних утворень у публічному управлінні з метою можливого застосування у вітчизняну наукову практику вивчення концепту системогенезу;

— розширення понятійно-категорійного апарату галузі знань "Публічне управління та адміністрування" щодо уточнення існуючих понять та пропонування авторських визначень у частині формування концепту системогенезу державно-управлінської діяльності в Україні;

— виявлення основних тенденцій формування системогенезного підходу у вітчизняному публічному управлінні, у тому числі у здійсненні державно-управлінської діяльності.

3. У методологічному забезпеченні заявленої проблематики визначено використання комплексу загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, що дозволило б забезпечити всебічне вивчення проблеми та отримання достовірних висновків та результатів. Основними методами дослідження запропоновано комплексний метод, оскільки з позиції вивчення системогенезного підходу як наукового дослідження використано як методологію наукових досліджень, так і методологію практичної діяльності. Щодо питань вибору способів наукового дослідження системогенезного підходу у теорії державного управління запропоновано використати трирівневу схему методології наукових досліджень — філософську методологію, загальнонаукову та спеціальну методологію. У роботі частково використано системний підхід як напрям методології наукового пізнання, базовою характеристикою якого є розгляд об'єктів як систем. Щодо аналізу саме системогенезу як процесу розвитку, еволюції, зародження державно-управлінської діяльності, слід здійснити дослідження за допомогою процесного аналізу — тобто аналізу як загального процесу відношень та зв'язків між суб'єктами, так і сукупності більш конкретизованих процесів, що складають його суть. Дослідження за допомогою процесуального аналізу доцільно застосувати у контексті таких напрямів: функціонування зв'язків між елементами системогенезу державно-управлінської діяльності, процесуальне здійснення державно-управлінської діяльності; координаційні та субординаційні процеси як елементи системогенезу державно-управлінської діяльності; інші процеси, пов'язані з процесом відношень та зв'язків між суб'єктами у контексті системогенезного виміру.

Визначені у роботі можливості застосування окремих методів дослідження до системогенезного підходу державно-управлінської діяльності дозволять сформувати відповідне методологічне забезпечення, виявити проблемні питання застосування системогенезного підходу, окреслити перспективи розвитку методології публічного управління у напрямі вивчення системних утворень.

Література:

1. Липовська Н.А. Системогенез державної служби: теоретичні підходи [Електронний ресурс]. — Режим

доступу: http://dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/dums_konf_2015/pdf/510.pdf

2. Акімов О.О. Психологічні аспекти проявів корупції в державному управлінні / О.О. Акімов // Державне управління: теорія та практика. — 2014. — № 1. — С. 181—188.

3. Карпа М.І. Функціональний підхід до поняття посади державної служби / М.І. Карпа // Ефективність держ.управління (текст): зб.наук.пр. ЛРІДУ НАДУ, 2014. — Вип. 40. — С. 432—440.

4. Зарубіжний досвід державного управління: доцільність і можливості застосування в Україні: наук. розробка / авт. кол.: І.А. Грицяк, Л.А. Шереметьєва, К.К. Баранцева та ін. — К.: НАДУ, 2012. — 56 с.

5. Словник системного аналізу проблем державного управління. — Київ: вид-во НАДУ при Президентові України, 2006. — С. 71 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Encycloped_vydanniy/f4a14404-2b5a-4031-968c-c95c5a50b4c5.pdf

6. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України № 810/98 від 22.07.1998 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98/ed20060528/find?text=%D1%E8%F1%F2%E5%EC%E0+%E4%E5%F0%E6%E0%E2%ED%EE%E3%EE+%F3%EF%F0%E0%E2%EB%B3%ED%ED%FF>

7. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні: Колективна монографія / Кол. авт.; за заг. ред. Р.М. Плюща. — К.: РІДНА МОВА, 2016. — 744 с., С. 224.

8. Карпа М.І., Дудник А. Основні складові публічної служби: тенденції розвитку [Електронний ресурс] // Демократичне врядування: зб. наук. пр. ЛРІДУ — Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2009. — Вип. 3. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2009_3/fail/+Karpa.pdf

9. Акімов О.О. Концепт системогенезу професійної діяльності державних службовців. Інвестиції: практика та досвід, 2018. № 23. С. 133—138.

10. Акімов О.О. Функціональні чинники системогенезу професійної діяльності державних службовців. Інвестиції: практика та досвід, 2018. № 24. С. 68—74.

11. Акімов О.О. Робастність системи професійної діяльності державних службовців: системогенезний контекст. Інвестиції: практика та досвід, 2019. № 5. С. 104—109.

12. Кринична І.П. Компетенційний підхід до професійної діяльності публічних службовців в умовах євроінтеграції / І.П. Кринична, О.О. Акімов // Публічна служба: системна парадигма: кол. моногр. / К.О. Ващенко, С.М. Серьогін, Є.І. Бородін, Н.А. Липовська, Н.Г. Сорокіна [та ін.]; за заг. ред. С.М. Серьогіна. — Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. — С. 132—143.

13. Клименко І.В. Сучасні моделі компетенцій державних службовців: монографія / І.В. Клименко, О.О. Акімов, Е.А. Афонін. — Київ: Центр учбової літератури, 2016. — 176 с.

References:

1. Lipovskaya, N.A. (2015), "System-generated service: theoretical approaches", available at: http://dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/dums_konf_2015/pdf/510.pdf (Accessed 25 Oct 2019).

dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/dums_konf_2015/pdf/510.pdf (Accessed 25 Oct 2019).

2. Akimov, O.O. (2014), "Psychological aspects of corruption in public administration", *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, vol. 1, pp. 181—188, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2014_1_23 (Accessed 25 Oct 2019).

3. Karpa, M.I. (2014), "Functional Approach to the Concept of Positions of the Civil Service", *Efektynist' derzh.upravlinnia: zb.nauk.pr. LRIDU NADU*, vol. 40, pp. 432—440.

4. Grytsyak, I.A. Sheremetyeva, L.A. and Barantseva K.K. (2012), *Zarubizhnyi dosvid derzhavnoho upravlinnia: dotsilnist i mozhlyvosti zastosuvannia v Ukraini: nauk. Rozrobka* [Foreign experience of public administration: expediency and possibilities of application in Ukraine: Sciences. development], NADU, Kyiv, Ukraine.

5. NADU under the President of Ukraine (2006), "A glossary of a systemic problem concerning management", available at: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Encycloped_vydanniy/f4a14404-b5a-4031-968c-c95c5a50b4c5.pdf (Accessed 25 Oct 2019).

6. President of Ukraine (1998), Decree "On measures to implement the Concept of Administrative Reform in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98/ed20060528/find?text=%D1%E8%F1%F2%E5%EC%E0+%E4%E5%F0%E6%E0%E2%ED%EE%E3%EE+%F3%EF%F0%E0%E2%EB%B3%ED%ED%FF> (Accessed 25 Oct 2019).

7. Plusch, R.M. (2016), *Mistseve samovriaduvannia v umovakh detsentralizatsii vlady v Ukraini* [Local self-government in the conditions of decentralization of power in Ukraine], RIDNA MOVA, Kyiv, Ukraine.

8. Carpa, M.I. and Dudnik, A. (2009), "The main components of public service: trends in developmen", *Demokratychnе vriaduvannia*, vol. 3, available at: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2009_3/fail/+Karpa.pdf (Accessed 25 Oct 2019).

9. Akimov, O. (2018), "The concept of the system genesis of the professional activities of public servants", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 23, pp. 133—138.

10. Akimov, O. (2018), "Functional factors of the system genesis of the professional activities of civil servants", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 24, pp. 68—74.

11. Akimov, O. (2019), "The robustness of the system of professional activity of public employees: systemogenesial context", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 5, pp. 104—109.

12. Krynychna, I.P. and Akimov, O.O. (2017), "Competent approach to professional activity of public servants in the context of European integration", *Publichna sluzhba: systemna paradygma* [Public service: a systemic paradigm], DRIDU NADU, Dnipro, Ukraine, pp. 132—143.

13. Klymenko, I.V. Akimov, O.O. and Afonin, E.A. (2016), *Suchasni modeli kompetencij derzhavnykh sluzhbovtziv* [Modern models of civil servants' competences], *Centr uchbovoyi literatury*, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 29.10.2019 р.